

**Tekst-
afsnit**

1. Kriminaliteten i 1999 og i perioden 1989-1999

- med nyt afsnit om tidligere kriminalitet (1.3.2)

1.1 Anmeldelser

1.1.1 Anmeldte straffelovsovertrædelser

Antallet af anmeldelser falder fortsat

I 1999 blev der anmeldt 494.191 straffelovsovertrædelser til politiet, hvilket i forhold til 1998 er en nedgang på 1,0 pct. Dette er en fortsættelse af det fald i det årlige antal anmeldelser, som har kendetegnet området siden 1994. Faldet i samlede antal anmeldelser i 1999 viste sig som et fald på henholdsvis 1,3 pct. for anmeldte ejendomsforbrydelser og 1,7 pct. for gruppen af andre forbrydelser. Derimod steg antallet af anmeldte sædelighedsforbrydelser med 10,9 pct. og anmeldte voldsforbrydelser steg med 6,2 pct., jf. oversigtstabel 1.1.

Oversigtstabel 1.1

Anmeldte og sigtede straffelovsovertrædelser 1998–1999

	1998		1999		Ændring i antal anmeldelser 1998–1999
	Anmeldelser i alt	Heraf med sigtelse pct.	Anmeldelser i alt	Heraf med sigtelse pct.	
Straffelovsovertrædelser i alt	499 167	20,2	494 191	19,5	-1,00
Sædelighedsforbrydelser i alt	2 688	55,2	2 981	57,9	10,90
Voldtægt og lignende	418	62,4	477	59,1	14,11
Blufærdighedskrænkelser	1 626	45,4	1 788	48,3	9,96
Voldsforbrydelser i alt	13 422	77,7	14 255	77,1	6,22
Vold e.l. mod off. myndighed	1 618	90,7	1 757	91,2	8,59
Drab og forsøg herpå	206	94,7	220	91,8	6,80
Vold mod privatperson	8 460	75,7	8 973	75,3	6,06
Heraf: Grov vold	935	80,3	1 106	81,9	18,29
Trusler	2 548	74,0	2 795	72,2	9,69
Ejendomsforbrydelser i alt	476 269	17,5	470 280	16,6	-1,26
Dokumentfalsk	10 155	76,0	8 892	78,2	-12,44
Indbrud i alt	101 933	8,7	100 895	8,5	-1,02
Banker, forretninger mv.	50 501	8,7	46 830	8,0	-7,27
Villaer, lejligheder mv.	31 463	10,2	34 311	10,5	9,05
Fritidshuse, garager mv.	19 969	6,4	19 754	6,3	-1,08
Tyveri	180 554	21,6	183 139	20,4	1,43
Bedrageri	8 935	75,0	7 949	76,7	-11,04
Røveri	2 606	43,7	2 781	42,0	6,72
Brugstyveri af bil	37 565	14,1	33 905	14,4	-9,74
Brugstyveri af motorcykel	1 306	12,2	1 290	10,1	-1,23
Brugstyveri af knallert	7 149	9,4	6 984	8,9	-2,31
Brugstyveri af cykel	77 051	2,0	73 814	1,6	-4,20
Brandstiftelse	1 121	31,8	1 256	34,4	12,04
Andre forbrydelser i alt	6 788	78,4	6 675	79,4	-1,66
Salg af narkotika	760	93,9	687	96,8	-9,61
Smugling af narkotika	178	88,2	129	89,1	-27,53

Over 95 pct. er ejendomsforbrydelser

Ejendomsforbrydelserne udgør hovedparten af det samlede antal anmeldte straffelovsovertrædelser - i 1999 således lidt over 95 pct. - mens de resterende lidt over 4 pct. var fordelt mellem sædelighedsforbrydelser, voldsforbrydelser og andre forbrydelser. Under ejendomsforbrydelser udgjorde *tyverier* knapt 39 pct. af samtlige anmeldte straffelovsovertrædelser, *indbrud* 21 pct. og *brugstyveri af bil og cykel* henholdsvis 7 og 16 pct.

83 pct. af de anmeldte ejendomsforbrydelser og 79 pct. af samtlige anmeldelser i 1999 hidrørte fra 4 overtrædelsesarter, nemlig tyverier, indbrud, brugstyveri af bil og brugstyveri af cykel, jf. oversigtstabel 1.1.

Lidt færre af anmeldelserne fik rejst en sigtelse

I 1999 blev der rejst sigtelse i 19,5 pct. af de anmeldte straffelovsovertrædelser, hvilket er et fald i forhold til 1998, hvor der blev rejst sigtelser i 20,2 pct. af sagerne, jf. oversigtstabel 1.1. Den samlede procentandel af anmeldelser med sigtelser har siden 1979 ligget mellem 19 og 22 pct., mens den før 1979 lå noget højere, jf. tabel 1.1 i tabelafsnittet.

Sigtelsesprocenten varierer efter forbrydelsens art

Hvorvidt der er rejst sigtelse i forb.m. anmeldelsen, kan afhænge af forbrydelsens art eller grovhed. Ved den alvorlige personkriminalitet, fx voldsforbrydelser, er der rejst sigtelser i over 77 pct. af sagerne og sigtelsesprocenten for drab og forsøg på drab ligger på 92 pct. af sagerne.

Også narkokriminalitet under gruppen af andre forbrydelser, er karakteriseret ved meget høje sigtelsesprocenter, således havde anmeldelser vedrørende salg af narkotika 97 pct. og smugling af narkotika 89 pct.

Derimod rejses der i et langt mindre omfang sigtelser ved ejendomsforbrydelser, så sigtelsesprocenten lå her nede på et gennemsnit på under 17 pct. Ejendomsforbrydelserne dækker dog over mange forbrydelsestyper, og dermed over store forskelle i kriminalitetens alvorlighed. De mere alvorlige ejendomsforbrydelser, som fx bedrageri og dokumentfalsk havde således en sigtelsesprocent på henholdsvis 77 og 78 pct., mens indbrud og visse tyverier lå på omkring 10 pct. og sigtelsesprocenten for cykeltyverier lå helt nede på 2 pct., jf. oversigtstabel 1.1.

Oversigtstabel 1.2

Anmeldte straffelovsovertrædelser 1999 pr. 100 000 indbyggere

	I alt 1998	I alt 1999	Sædelighedsforbrydelser	Voldsforbrydelser	Ejendomsforbrydelser	Andre forbrydelser
Hele landet	9 427	9 301	56	268	8 851	126
Hovedstadsområdet	12 058	12 381	67	317	11 794	204
De fem største provinskommuner	13 589	12 821	66	351	12 262	142
Kommuner med by over 10 000 indbygg. .	9 862	9 803	62	309	9 305	127
Øvrige kommuner	5 339	5 630	41	172	5 346	72

Hyppigheden pr. 100.000 indbyggere falder

Af oversigtstabel 1.2, der opdeler landets kommuner efter bymæssighed, fremgår det, at kriminaliteten pr. 100.000 indbyggere i 1999 lå 1,3 pct. lavere end i 1998, - ligesom hyppigheden i 1998 lå 6,4 pct. lavere end i 1997.

Kriminalitet og bymæssighed

Kriminalitetshyppigheden varierer tydeligt efter bymæssighed, således at kriminalitet pr. 100.000 indbyggere er højest i de egentlige byområder. Også i 1999 blev der anmeldt flest straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere i "De fem største provinskommuner" og i "Hovedstadsområdet", mens der var noget færre i "Kommuner med by over 10.000 indbyggere", og helt klart færrest i "Øvrige kommuner", dvs. i landets mindre kommuner og mindre/mindste byer, jf. oversigtstabel 1.2.

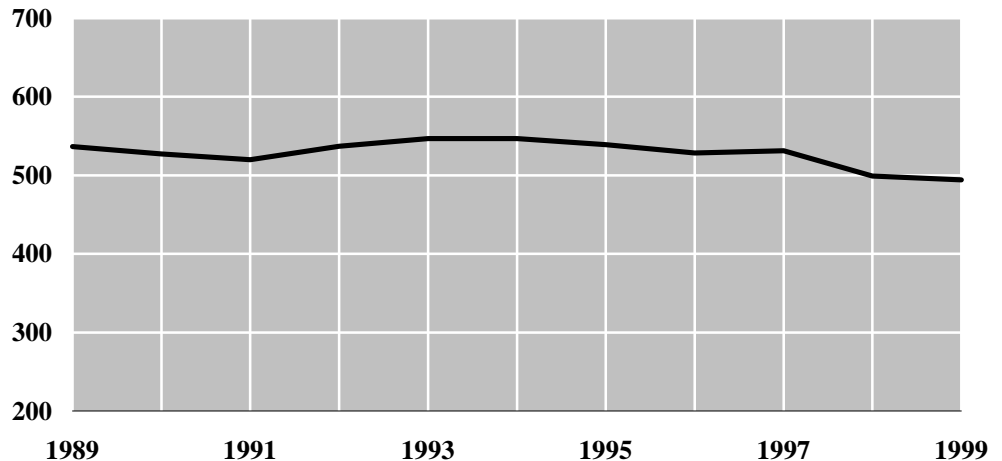
Anmeldelser 1989–1999

I figur 1.1 ses en grafisk fremstilling af udviklingen i anmeldte straffelovsovertrædelser i perioden 1989-1999. Antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser har siden 1986 - med undtagelse af 1998 og 1999 - ligget over 500.000 anmeldelser årligt, men har siden kulminationen i 1993-94 med knapt 550.000 anmeldelser haft en vigende tendens.

Figur 1.1

Anmeldte straffelovsovertrædelser 1989–1999

Tusinde

Sædeligheds- forbrydelser

I 1999 blev der anmeldt 2.981 sædelighedsforbrydelser mod 2.688 i 1998, en stigning på 10,9 pct. i forhold til 1998. Ligeledes steg sigtelsesprocenten med 2,7 pct., således at der i alt blev rejst sigtelser overfor 57,9 pct. af anmeldelserne i 1999. Anmeldelsestallet har i perioden 1988-1998 svinget mellem 2500 og 3000.

Volds- forbrydelser

Der blev anmeldt 14.255 voldsforbrydelser i 1999, hvilket er en stigning på 6,2 pct. i forhold til 1998. Antallet af anmeldte voldsforbrydelser lå i 1989 på 10.291, men er i de efterfølgende år steget og har siden midten af halvfemserne ligget på mellem 13.000 og 14.000 anmeldelser pr. år.

Oversigtstabel 1.3

Udvalgte anmeldte straffelovsovertrædelser 1989–1999 1989=100

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
Straffelovsovertrædelser i alt	100	97	102	100	99	92
Sædelighedsforbrydelser	100	95	115	107	104	115
Voldsforbrydelser	100	108	131	130	130	139
Ejendomsforbrydelser	100	97	101	100	98	91
Andre forbrydelser	100	101	102	107	101	103

Specielt anmeldelser af vold mod offentlig myndighed er steget markant i perioden – fra 697 i 1989 til 1.757 i 1999 – dvs. næsten en tredobling. Dette skal nok ses i sammenhæng med en straffelovsrevision på voldsområdet med virkning fra 1. juli 1989, hvorefter flere former for slagsmål nu kunne betragtes som strafbare.

Vold mod privatperson, - der udgør 63 pct. af samtlige voldsanmeldelserne – har ikke haft samme udvikling som vold mod offentlig myndighed inden for de sidste 10 år. Med 7.287 anmeldelser i 1989 og 8.973 i 1999, svarer det til en samlet stigning på 23 pct. i løbet af perioden.

12 - Kriminalitets udviklingen

Hvor det samlede antal anmeldelser har haft en stigende tendens siden 1994 har anmeldelsestallet for både sædelighedsforbrydelser og voldsforbrydelser i perioden 1989-1999 derimod vist stigende tendens, jf. oversigtstabel 1.3

Ejendomsforbrydelser

Ejendomsforbrydelser, der omfattede 95 pct. af samtlige straffelovsanmeldelser, udgjorde i 1999 i alt 470.289 anmeldelser til politiet, hvilket var en mindre nedgang på 1,3 pct. i forhold til 1998. Siden 1987 og indtil 1997 har antallet af anmeldte ejendomsforbrydelser ligget over 500.000, men har siden 1998 ligget på mellem 475.000 og 470.000 anmeldelser.

Opgørelsen af anmeldte ejendomsforbrydelser for 1999 viste, at der dels var tale om et fald på mellem 12 og 7 pct. for anmeldelser vedrørende dokumentfalsk, bedrageri, brugstyveri af bil samt indbrud i banker og forretninger, dels en stigning på mellem 12 og 7 pct. for anmeldelser vedrørende brandstiftelse, indbrud i villaer og lejligheder samt røveri, jf. oversigtstabel 1.1.

Andre forbrydelser

I 1999 blev der foretaget 6.675 anmeldelser i gruppen andre forbrydelser, svarende til et fald på 1,7 pct. i forhold til 1998. Andre forbrydelser omfatter, salg af narkotika, falsk anklage, falsk vidneforklaring mv., jf. bilag 3. Specielt salg af narkotika og smugling af narkotika havde et tydeligt fald i antal anmeldelser på henholdsvis 9,6 pct. og 27,5 pct., jf. oversigtstabel 1.1.

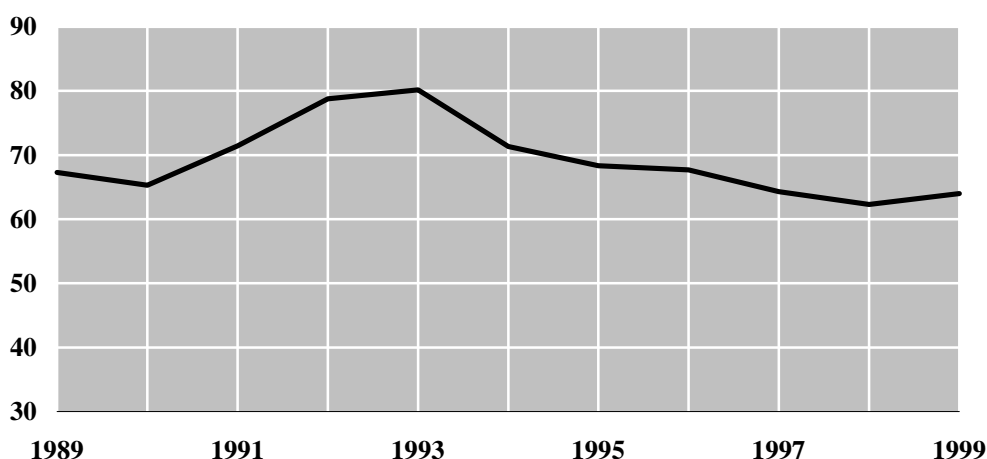
1.1.2 Anmeldte særlovsovertrædelser

Antallet af anmeldte særlovsovertrædelser var i 1999 på 64.017, svarende til en stigning på 2,8 pct. i forhold til 1998, hvor antallet af anmeldte særlovsovertrædelser lå på 62.285. I 1999 udgjorde anmeldelser vedr. politivedtægten og udlændingeloven henholdsvis 10,8 pct. og 21,3 pct. flere anmeldelser end i 1998, mens lov om euforiserende stoffer havde 10,2 pct. færre anmeldelser i 1999.

Figur 1.2

Anmeldte overtrædelser af særlovgivningen 1989-1999

Tusinde

Antallet af anmeldte særlovsovertrædelser har været faldende siden 1993, hvor det toppede med 80.000 anmeldelser, jf. figur 1.2. Såvel stigningen i antal anmeldte særlovsovertrædelser i perioden op til 1993 og det efterfølgende fald må i høj grad tilskrives overtrædelser af lov om euforiserende stoffer, der i 1988 lå på 11.519 for så at stige til 18.188 i 1993, mens det idag ligger på 12.178.

1.2 Strafferetlige afgørelser

1.2.1. Afgørelser

Færre afgørelser i 1999

Der blev i alt truffet 147.619 strafferetlige afgørelser i 1999, hvilket er et fald på 9,8 pct. i forhold til 1998, hvor antallet var 163.574. Faldet i 1999 skyldes primært et fald i antallet af afgørelser indenfor færdselslovsområdet, men også afgørelser vedrørende straffeloven og de øvrige særlove viste en nedgang. Antallet af strafferetlige afgørelser har siden 1994 været jævnt faldende.

Flertallet af afgørelser vedrørte færdselsloven

Af de knapt 148.000 afgørelser i 1999 udgjorde færdselslovsovertrædelser lidt over halvdelen, mens en trediedel var straffelovsovertrædelser og resten bestod af særlovsovertrædelser, jf. oversigtstabel 1.4.

I alt var der 77.210 færdselslovsafgørelser i 1999 mod 88.771 i 1998, svarende til et fald på 13,0 pct., som primært skyldtes færre afgørelser vedrørende hastigheds-overtrædelser. Udviklingen har indenfor den seneste tiårsperiode vist en jævnt stigende tendens for antallet af færdselslovsafgørelser.

Antallet af domme til frihedsstraf næsten uændret

Antallet af domme til frihedsstraf faldt kun 0,8 pct. i 1999 - fra 22.253 domme til frihedsstraf i 1998 til 22.081 i 1999. Derimod faldt antallet af bødef afgørelser med 12,7 pct., idet der i 1999 var 106.125 bødef afgørelser mod 121 577 i 1998. Endvidere havde knapt 17.000 i 1999 fået tilkendt tiltalefrafald eller tiltale undladt i henhold til retsplejeloven § 723 eller § 722 og i alt ca. 1.900 blev frikendt.

Oversigtstabel 1.4

Strafferetlige afgørelser 1989–1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
	antal					
Afgørelser i alt	143 088	143 212	168 157	165 566	159 146	147.619
	pct.					
Lovområde	100	100	100	100	100	100
Straffeloven	38	39	37	37	35	36
Færdselsloven	48	46	49	51	53	52
Andre særlove	14	15	14	13	12	12
Afgørelsestype	100	100	100	100	100	100
Ubetinget frihedsstraf	11	10	9	8	9	9
Betinget frihedsstraf	7	6	5	5	5	6
Bøde	64	66	73	75	74	72
Tiltalefrafald	1	1	2	2	2	2
Tiltale undladt	15	15	10	9	9	10
Anden afgørelse	1	1	-	0	0	1
Frifindelse	1	1	1	1	1	1
Køn mv.	100	100	100	100	100	100
Mænd	86	85	83	84	83	83
Kvinder	13	13	15	15	15	15
Virksomheder	1	2	1	2	2	2

Hovedparten af overtrædelser afgøres ved bøde

Andelen af bødef afgørelser er i løbet af perioden 1989-1999 steget til over 70 pct., mens andelen med ubetinget og betinget frihedsstraf er faldet til 14-15 pct. At næsten trefjerdedele af de årlige afgørelserne er bøder, skal ses i sammenhæng med det store andel af færdselslovsafgørelser, hvor 94 pct. af overtrædelserne afgøres med bøde.

Kønsfordeling

De strafferetlige afgørelses fordeling mellem kvinder og mænd har siden midten af 90-erne stort set ligget fast. I 1989 havde kvinderne en andel på 13 pct., men er i dag oppe på 15 pct., jf. oversigtstabel 1.4. Kønsfordelingen varierer derimod af-

hængig af typen kriminalitet. Således har kvinderne kun en ringe andel af afgørelserne under sædeligheds- og voldsforbrydelser, men hvade derimod knapt en trediedel af afgørelserne under ejendomsforbrydelser i 1999, primært under butikstyveri, underslæb og dokumentfalsk. Endvidere er kvindernes andel blandt afgørelserne under færdselsloven steget fra knapt 6.000 i 1989 til over 10.000 i 1999, jf. tabel-afsnit 3.

Oversigtstabel 1.5

Strafferetlige afgørelser efter overtræderens alder 1989–1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
	antal					
Afgørelser i alt	148 673	141 020	166 101	162 710	156 002	145.117
	pct.					
Aldersgrupper	100	100	100	100	100	100
15–19 år	19	15	13	12	11	11
20–24 år	20	19	17	17	16	16
25–29 år	17	17	17	16	16	15
30–39 år	22	23	25	26	27	27
40–49 år	14	15	17	16	16	16
50– år	8	11	12	13	14	14
Gennemsnitsalder	31,1	32,3	33,5	33,6	34,1	34,2

Anm. Afgørelser vedrørende virksomheder indgår ikke i tabellen

Gennemsnitsalderen uændret

Gennemsnitsalderen for personer med strafferetlige afgørelser har i de sidste 3 år stort set ligget uændret på 34,1 eller 34,2 år. I 1999 lå 57 pct. af afgørelserne i aldersgrupperne over 30 år, mens dette i 1989 gjaldt for 44 pct., jf. oversigtstabel 1.5. Kvinderne er i gennemsnit lidt ældre end mændene, i 1999 var kvindernes gennemsnitsalder således 36,6 år, mod mændenes 33,8 år,

Oversigtstabel 1.6

Strafferetlige afgørelser pr. 100 000 indbyggere 1989–1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
I alt	3 500	3 295	3 860	3 764	3 595	3 338
15–19 år	7 644	5 804	6 060	6 124	5 767	5 697
20–24 år	7 466	6 801	7 399	7 240	6 927	6 967
25–29 år	6 316	5 907	6 776	6 550	6 256	5 781
30–39 år	4 448	4 368	5 420	5 388	5 283	4 869
40–49 år	2 658	2 815	3 531	3 446	3 340	3 126
50– år	780	936	1 257	1 243	1 241	1 153

Afgørelser pr. 100.000 personer

Det samlede antal strafferetlige afgørelser opgjort pr. 100.000 personer lå i 1999 på 3.338, hvilket er fortsættelse af den faldende tendens, der startede efter 1993. For de 15-29 årige har tendensen i perioden 1989-1999 været overvejende faldende, mens tendens for de øvrige aldersgrupper - over 30 år - overvejende har været stigende, tydeligst for de ældre aldersklasser, jf. oversigtstabel 1.6.

Oversigtstabel 1.7

Dom til frihedsstraf pr. 100 000 indbyggere 1989-1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
I alt	612	545	544	515	512	508
15–19 år	762	703	776	838	822	825
20–24 år	1 533	1 365	1 327	1 239	1 273	1 223
25–29 år	1 300	1 149	1 125	1 013	1 020	1 037
30–39 år	925	824	836	791	794	783
40–49 år	479	425	418	410	426	463
50– år	85	83	88	89	93	97

Frihedsstraf anvendes oftere til de unge aldersgrupper

Antallet af domme til frihedsstraf sat i forhold til befolkningen i de forskellige aldersklasser, viser for befolkningen som helhed en overvejende faldende hyppighed. Den højeste hyppighed findes for de 20-29 årige, men i perioden 1989 til 1999 har hyppigheden dog været faldende, mens aldersgrupperne 15-19 år og 50 år og derover viser en svag stigning, jf. oversigtstabel 1.7.

Ubetinget strafflængde

Den gennemsnitligt udmålte strafflængde lå i 1999 på 6,4 måneder for ubetinget fængsel og 19 dage for ubetinget hæfte. En lille stigning i forhold til 1998, hvor ubetinget fængsel lå på 6,3 måned og ubetinget hæfte på 18 dage. Siden 1989 har der for de ubetingede frihedsstraffe været tale om en svag stigning fra 17 dage til 19 dage i gennemsnit for hæfte, mens fængsel i 1989 lå på et gennemsnit på 6,6 måned og i 1999 på 6,4 måned med den mellemliggende periode lidt lavere.

Længere ubetinget straf for vold

Ser man på de gennemsnitlige længder for frihedsstraffe for voldsdomme viser de helt tydelige stigninger i tiårsperioden 1989-1999. Således lå strafflængden for simpel, alvorlig, særlig alvorlig vold på henholdsvis 1,9 , 5,6 og 28,9 måneder i 1989 mod 2,4 , 5,8 og 41,8 måneder i 1999. Tilsvarende er den ubetingede hæftestraf steget fra 20 og 28 dage i 1989 for volds-kategorierne simpel og alvorligere alvorlig vold, til gennemsnitlig 23 og 46 dage i 1999, jf. oversigtstabel 1.8.

Oversigtstabel 1.8

Gennemsnitlig strafflængde ved idømmelse af ubetinget frihedsstraf 1989-1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
	----- antal dage -----					
I alt ..ubetinget hæfte antal dage	17	18	18	18	18	19
Straffelov i alt.....	19	21	20	21	20	21
Sædelighedsforbr.....	18	24	18	29	19	16
Voldsforbr.....	19	22	22	22	22	22
- simpel vold.....	20	22	23	23	24	23
- alvorligere vold.....	28	33	31	38	44	46
- særlig alvorlig vold.....	-	-	-	-	-	-
Ejendomsforbr.....	19	20	19	19	18	20
Andre straffelovsforbr.....	21	20	18	19	17	18
Færdselslov i alt.....	16	18	18	18	18	18
Særlove i alt.....	16	15	16	14	15	15
	----- antal måneder -----					
I alt ubetinget fæng. antal mdr.	6,6	6,2	6,2	5,8	6,0	6,4
Straffelov i alt.....	7,6	6,9	6,9	6,3	6,7	7,1
Sædelighedsforbr.....	14,7	14,0	13,7	11,2	13,5	13,3
Voldsforbr.....	4,4	4,6	5,1	5,1	5,4	5,4
- simpel vold.....	1,9	1,9	2,0	2,1	2,3	2,4
- alvorligere vold.....	5,6	4,5	4,7	4,7	5,9	5,8
- særlig alvorlig vold.....	28,9	34,6	38,4	42,5	39,0	41,8
Ejendomsforbr.....	6,9	6,0	6,0	5,5	5,7	6,3
Andre straffelovsforbr.....	18,6	18,6	18,9	17,3	18,1	17,8
Færdselslov i alt.....	2,2	2,4	2,1	2,1	2,1	2,3
Særlove i alt.....	2,8	2,8	2,7	2,6	2,7	3,0

1.2.2. Afgørelser og anmeldelser

Afgørelser og anmeldelser

Af de i alt 147.619 strafferetlige afgørelser i 1999, blev 106.599 anmeldt til politiet i 1999, svarende til knapt tre fjerdedele af årets afgørelser. For afgørelserne vedrørende færdselsloven, hvor hovedparten er bødef afgørelser, var 82 pct. anmeldt i 1999, mens der vedrørende straffeloven med overvejende tungere sager, kun var 62 pct. med anmeldelser fra 1999 og 35 pct. med anmeldelse fra 1998. Hovedparten af afgørelserne havde et anmeldelsestidspunkt, der lå indenfor de 2 nærmest

forudgående år. Kun godt 1 pct. af årets afgørelser havde et anmeldelsesår, der lå mere end 3 år før afgørelsesåret, jf. oversigtstabel 1.9.

Oversigtstabel 1.9

Anmeldelsesåret for strafferetlige afgørelser i 1999

	Afgørelser i alt 1999	Anmeldt i			
		1999	1998	1997	1996 og før
		pct.			
Overtrædelser i alt	100	72,2	25,4	1,9	0,5
Straffelov	100	60,5	34,8	3,6	1,1
Færdselslov	100	81,8	17,7	0,4	0,1
Særlove	100	65,4	31,1	2,8	0,7

De i alt 106.599 afgørelser med anmeldelsesår 1999, svarede endvidere til 155.131 af de i alt 250.436 afgjorte forhold i 1999. Kun 62 pct. af de afgjorte forhold (både hoved- og biforhold) havde 1999 som anmeldelsesår, mod 72 pct. af afgørelserne (dvs. alene hovedforhold), hvilket betyder at afgørelsen af et sagskompleks (et hovedforhold plus ét eller flere biforhold) kan vedrøre forhold/anmeldelser fra flere forskellige år jf. Afsnit 3: Afgørelser, tabellerne 3.28 og 3.29.

1.2.3. Afgørelser og forhold

Afgørelser og forhold

I den årlige statistik om de strafferetlige afgørelser er der 3 opgørelsesenheder, afgørelser, forhold og personer (personer behandles i afsnit 1.3). En afgørelse kan gives for flere lovovertrædelser, dvs. flere forhold, eller for ét enkelt forhold, dvs. en solosag. Omfatter en afgørelse flere forhold, vil den typisk være karakteriseret ved ét hovedforhold, hvortil er knyttet et antal biforhold. Afgørelsen henviser altid til hovedforholdets overtrædelsesart.

Oversigtstabel 1.10

Afgørelser, forhold og solosager fordelt efter overtrædelsens art og afgørelsestype 1999

	Afgørelser	Forhold	Solosager
I alt	147 619	250 436	126 239
Overtrædelsens art:			
Straffelov	53 448	127 543	37 696
Sædelighedsforbrydelser	1 018	1 822	730
Voldsforbrydelser	8 865	13 459	6 202
Ejendomsforbrydelser	40 491	105 480	29 043
Andre forbrydelser	3 074	6 782	1 721
Færdselslov	77 210	93 334	73 442
Særlove	16 960	29 558	15 100
Afgørelsestype:			
Frihedsstraf	22 081	87 037	10 483
Ubetinget	13 659	57 846	6 022
Betinget	8 422	29 191	4 461
Bøde	106 125	115 510	99 623
Tiltalefrafald	2 807	7 019	1 850
Tiltale undladt	14 043	28 893	12 366
Anden afgørelse	691	3 533	398
Frifindelse	1 872	8 444	1 519

**250.436 forskellige
forhold lå bag
147.619 afgørelser**

Oversigtstabel 1.10 viser, at de 147.619 afgørelser i 1999 samlet omfattede i alt 250.436 forhold. 126.239 afgørelser vedrørte enkeltforhold (solosager). Dette betyder, at de resterende 221.380 afgørelser i gennemsnit omfattede knapt 6 forhold. Et tilsvarende ræsonnement kan ikke gennemføres for de enkelte overtrædelsesarter, idet hoved- og biforhold meget vel kan ligge under forskellige overtrædelsesarter.

Det fremgår af tabellen, at 95 pct. af færdselslovovertrædelserne var solosager og resten havde i gennemsnit 5 sager, mens særlovovertrædelser havde 90 pct. solosager og de resterende gennemsnitlig næsten 8 forhold pr. afgørelse. Kun 71 pct. af straffelovovertrædelser var solosager og resten havde gennemsnitlig knapt 6 forhold.

1.3 Personer med kriminalitet – og tidligere kriminalitet

1.3.1. Personer med kriminalitet

Personer med afgørelser

I nærværende afsnit opgøres antallet af forskellige personer bag de strafferetlige afgørelser i 1999. Som det fremgår af tekstafsnit 1.2 om 'Strafferetlige afgørelser' kan en person i løbet af et tællingsår have én eller flere afgørelser, ligesom en afgørelse kan bestå af ét enkelt forhold (solosag) eller flere forhold (et hovedforhold og flere biforhold).

I kriminalstatistikken for 1999 opgøres en person i persontabellerne kun med én overtrædelse, idet der for personer med to eller flere afgørelser i løbet af et tællingsår er valgt overtrædelsen med den alvorligste afgørelse. Således vil personer med fx en afgørelse for en voldsforbrydelse og en afgørelse for en ejendomsforbrydelse, ikke i 1999 optræde under begge overtrædelsesarter, men kun under den overtrædelse, der har den alvorligste eller strengeste afgørelse.

Oversigtstabel 1.11

Personer med strafferetlige afgørelser fordelt på alder 1989–1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
Personer i alt	116 914	117 862	139 111	133 675	128 454	120 569
heraf med frihedsstraf	22 930	20 845	20 810	19 531	19 392	19 778
Afgørelser:						
Antal afgørelser i alt	140 955	141 020	166 101	162.710	156 002	147 619
Gnsntl. antal afgørelser pr. person	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Forhold:						
Antal forhold i alt	280 790	261 983	296 125	282 217	274 581	250 436
Gnsntl. antal forhold pr. person	2,4	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1

120.569 personer med afgørelser i 1999

I alt modtog 120.569 personer en strafferetlig afgørelse i 1999 mod 132.690 i 1998 - i alt 9,0 pct. færre personer med én eller flere afgørelser i 1999. Antallet af personer med afgørelser har været faldende siden 1994, hvor det lå på i alt 142.140 personer. Andelen af personer der har fået frihedsstraf er faldet fra knapt 20 pct. i 1989 til 16 pct. i 1999. Gennemsnitligt har der været tale om lidt over én afgørelse pr. person i perioden 1989-1999, mens antallet af forskellige forhold pr. person lå på lidt over 2 – dvs. næsten dobbelt så højt, jf. oversigtstabel 1.11.

Oversigtstabel 1.12

Personer efter antallet af strafferetlige afgørelser 1999

	Personer i alt	Antal afgørelser					
		1	2	3	4-5	6 eller flere	I alt
Personer i alt	120 569	103 440	12 511	2 971	1 364	283	145 117
		pct.					
Overtrædelser	100	85,8	10,4	2,5	1,1	0,2	145 117
Straffelov i alt	100	78,5	14,1	4,4	2,4	0,5	53 447
Sædelighedsforbr.	100	90,8	7,3	1,6	0,2	-	1 018
Voldsforbr.	100	75,5	16,2	4,8	2,9	0,6	8 865
Ejendomsforbr.	100	78,7	13,9	4,4	2,5	0,5	40 491
Andre straffelovsforbr.	100	79,9	14,0	4,3	1,4	0,3	3 073
Færdselslov	100	90,7	7,7	1,2	0,3	0,1	76 053
Særlove	100	83,0	12,5	3,1	1,1	0,3	15 616

103.440 personer havde kun én afgørelse

Af de i alt 120.569 personer med afgørelser i 1999, havde 103.440 personer eller 86 pct. kun én afgørelse i løbet af året. I alt 17.129 personer havde 2 eller flere afgørelser i løbet af 1999 og heraf havde godt 4.600 personer eller knapt 4 pct. 3

eller flere afgørelser i 1999. Dvs. at kun en mindre andel af de 120.569 personer havde mange afgørelser i løbet af 1999 eller, at knapt 4 pct. stod for godt 11 pct. af afgørelserne i 1999. - Dette varierer dog afhængig af overtrædelsens art, således havde fx 8 pct. af personerne med voldsforbrydelse 3 eller flere afgørelser i 1999, mens under 2 pct. af personerne med enten sædelighedsforbrydelser eller overtrædelser af færdselsloven havde 3 eller flere afgørelser.

Lidt over 90 pct. af personerne med afgørelse for sædelighedsforbrydelse eller overtrædelse af færdselsloven i 1999 havde kun én afgørelse i 1999 og kun 7 pct. 2 afgørelser. For personer med afgørelse for voldsforbrydelse havde 75,5 pct. én afgørelse og næsten 25 pct. 2 eller flere afgørelser, heraf 16 pct. 2 afgørelser, jf. oversigtstabel 1.12.

Antallet af personer med afgørelser er i perioden 1989-1999 faldet i aldersgrupperne 15-30 år, hvilket også fremgår af periodens stigende gennemsnitsalder. Siden 1995 er antallet af mænd er faldet 11,6 pct. og antallet af kvinder er faldet 7,3 pct. Kvinderne udgør fortsat knapt 20 pct. af personerne med afgørelser, jf. oversigtstabel 1.13.

Oversigtstabel 1.13

Personer med strafferetlige afgørelser fordelt på alder 1989-1999

	1989	1991	1993	1995	1997	1999
Personer i alt	116 914	117 862	139 111	133 675	128 454	120 569
heraf med frihedsstraf	22 930	20 845	20 810	19 531	19 392	19 778
Mænd	-	-	-	112 153	107 274	100 508
Kvinder	-	-	-	21 522	21 180	20.061
	pct.					
Aldersgrupper	100	100	100	100	100	100
15-19 år	15,4	14,3	11,9	11,5	10,4	10,5
20-24 år	19,4	17,6	15,6	15,7	15,1	15,0
25-29 år	16,0	16,7	16,6	15,7	14,9	14,6
30-39 år	22,4	22,9	24,4	25,4	27,2	27,3
40-49 år	16,1	16,6	17,8	17,4	16,9	16,8
50- år	10,7	11,9	13,7	14,4	15,5	15,8
Gennemsnitlig alder	32,8	33,6	34,8	34,9	35,4	35,2

Anm. Kønsfordelte personal foreligger ikke før 1994

Knapt trefjerdedel af de i alt 120.569 personer havde bøde, som den alvorligste afgørelse, mens lidt over 16 pct. havde frihedsstraf. I alt var der 89.398 personer med bøde og heraf var lidt over to trediedele personer med overtrædelser af færdselsloven. Over halvdelen af de personer, som var blevet dømt for voldsforbrydelse havde frihedsstraf, som den alvorligste afgørelse, mens dette kun var tilfældet for knapt 30 pct. af personerne med ejendomsforbrydelser, jf. oversigtstabel 1.14.

Oversigtstabel 1.14

Personer med strafferetlige afgørelser 1999 fordelt på afgørelsens art

	I alt	Ubetinget frihedsstraf	Betinget frihedsstraf	Bøde	Tiltale- frafald	Tiltale undladt	Frifindelse mv.
Personer i alt	120 569	11 997	7 781	89 398	1 067	8 501	1 825
Overtrædelser							
Straffelov i alt	40 810	7 178	7 328	17 234	969	6 526	1 575
Sædeligh.	873	132	138	213	19	282	89
Voldsforbr.	7 156	2 711	1 636	479	267	1 494	569
Ejendomsforbr.	30 310	3 599	5 232	15 783	637	4 254	805
Andre straffeloven.	2 471	736	322	759	46	496	112
Færdselslov	67 970	4 034	48	63 542	26	183	137
Særlove	11 789	785	405	8 622	72	1 792	113

33 pct. af de personer som havde en dom for sædelighedsforbrydelse var under 29 år, mens 46 pct. eller næsten halvdelen lå i aldersgruppen mellem 30 og 49 år. 54 pct. af de personer, som var dømt for voldsforbrydelse var under 29 år, og dette gjaldt for 50 pct. af personerne dømt for ejendomsforbrydelser. Næsten 75 pct. af personerne dømt for færdselsforseelser var under 39 år, alene 40 pct. i aldersgruppen 30-39 år, jf. oversigtstabel 1.15.

Oversigtstabel 1.15

Personer med strafferetlige afgørelser 1999 fordelt på alder

	I alt	Alder					
		15-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50 - år
Personer i alt	120 569	12 694	18 072	17 557	32 931	20 238	19 077
Overtrædelser							
Straffelov i alt	40 810	7 313	7 154	5 888	9 666	5 440	5 349
Sædeligh.	873	78	101	110	240	163	181
Voldsforbr.	7 156	1 192	1 524	1 168	1 839	922	511
Ejendomsforbr.	30 310	5 825	5 087	4 193	6 856	3 966	4 383
Andre straf.l.	2 471	218	442	417	731	389	274
Færdselslov	67 970	4 306	9 023	9 947	20 087	12 624	11 983
Særlove	11 789	1 075	1 895	1 722	3 178	2 174	1 745

Hovedparten af de 120.569 personer kom fra Kommuner på over 10.000 indbyggere og øvrige kommuner, mens 27 pct. kom fra egentlige bykommuner (København og Frederiksberg samt Århus, Ålborg, Odense, Randers og Esbjerg), og 10 pct. fra Øvrige kommuner i hovedstadsområdet, jf. oversigtstabel 1.16.

Oversigtstabel 1.16

Personer med strafferetlig afgørelse efter bopælskommune i 1999

	Hele landet	København og Frederiksberg komm.	Øvrige komm. i Hovedstadsområdet	De fem største byer	Komm. med over 10.000 indbygg.	Øvrige komm.
Personer i alt	120 569	16 034	11 106	16 857	34 029	38 283
Overtrædelser						
Straffeloven	40 810	6 729	3 845	7 077	11 685	9 346
Sædelighedsforbr.	873	101	78	167	245	260
Voldsforbr.	7 156	994	591	1 362	2 215	1 861
Ejendomsforbr.	30 310	5 150	2 925	5 192	8 582	6 635
Andre straffelovsforbr.	2 471	484	251	356	643	590
Færdselsloven	67 970	7 188	6 293	8 310	19 536	25 398
Andre særlove	11 789	2 117	968	1 470	2 808	3 539

Nationalitet

107.406 personer eller 89,1 pct. af de i alt 120.569 personer med strafferetlige afgørelser i 1999 havde if. politiets oplysninger dansk statsborgerskab. I alt 13.163 personer havde udenlandsk statsborgerskab, hvor 8.101 kom fra det Øvrige

Oversigtstabel 1.17

Personer med strafferetlige afgørelser 1999 efter nationalitet

	I alt	Danmark	Øvrige Europa	Afrika	Amerika	Asien	Oceanien, statsløse og uoplyst
Personer i alt	120 569	107 406	8 101	1 532	291	2 593	646
Overtrædelser							
Straffelov i alt	40 810	33 797	3 767	1 071	156	1 641	378
Sædeligh.	873	757	53	14	7	37	5
Voldsforbr.	7 156	6 110	481	207	23	245	90
Ejendomsforbr.	30 310	24 925	3 049	683	120	1 265	268
Andre straf.l.	2 471	2 005	184	167	6	94	15
Færdselslov	67 970	63 604	3 153	294	91	638	190
Særlove	11 789	10 005	1 181	167	44	314	78

Anm. Tyrkiet indgår i Øvrige Europa.

Europa, herunder Tyrkiet, 2.593 fra Asien og 1.532 fra Afrika. I alt 40 pct. var ejendomsforbrydelser og 33 pct. færdselslovsovertrædelser. Andelen af personer med voldsforbrydelser fordelte sig med 5,7 pct. for danske statsborgere og 7,9 pct. for udenlandske, jf. oversigtstabel 1.17.

Af de i alt 40.810 personer, der i 1999 havde fået én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven, var 33.583 eller 82,3 pct. danske statsborgere. Resten fordelte sig mellem asylansøgere (uden opholdstilladelse) med 2,5 pct., udlændinge med opholdstilladelse med 11,9 pct., udlændinge med ulovlig opholdstilladelse med 1,0 pct. og turister mv. med 2,2 pct., jf. oversigtstabel 1.18.

Oversigtstabel 1.18

Personer med straffelovsafgørelser 1999 efter nationalt tilhørsforhold

	I alt	Dansk statsborger	Asylansøger	Udlænding med opholdstilladelse	Udlændinge m. ulovlig opholdstilladelse	Turister og udlændinge med visum	Uoplyst mv.
Personer i alt	40 810	33 583	1 003	4 856	420	916	32
	pct.						
Straffelov i alt	100	82,3	2,5	11,9	1,0	2,2	0,1
Sædeligh.	100	86,5	1,5	10,5	-	1,4	0,1
Voldsforbr.	100	84,5	1,6	12,9	0,3	0,7	0,0
Ejendomsforbr.	100	81,8	2,7	11,7	1,1	2,6	0,0
Andre straf.l.	100	80,3	2,7	11,7	2,6	2,3	0,4

Mere detaljerede tabeller om personer med kriminalitet findes i tabelafsnit 4 (tabel 4.0-4.7).

1.3.2. Tidligere kriminalitet for personer med dom til frihedsstraf

Tidligere kriminalitet for personer med frihedsstraf

Omfanget af tidligere kriminalitet er – som noget nyt - undersøgt for personer med alvorligere kriminalitet, dvs. personer der i 1999 modtog en dom til frihedsstraf og som også tidligere – i en forudgående 5-årsperiode – havde én eller flere domme til frihedsstraf. En tilsvarende undersøgelse er til sammenligning gennemført for 1998-opgørelsen.

Hvor en person har modtaget flere domme til frihedsstraf i løbet af året 1999, er den seneste afgørelse i tællingsåret valgt. Hvor en person eventuelt har modtaget flere domme til frihedsstraf i den forudgående 5-årsperiode, er den seneste (dvs. den første i rækken, regnet fra den seneste frihedsstraf i 1999) valgt.

Undersøgelsen af tidligere kriminalitet er, af hensyn til koblingen mellem forskellige år, kun gennemført for personer med korrekt personnummer. Antallet af personer i undersøgelsen på i alt 19.269, er derfor noget lavere end det samlede antal personer med frihedsstraf i 1999, der lå på 19.788.

Næsten halvdelen havde tidligere frihedsstraf

Af de i alt 19.268 personer med afgørelse til frihedsstraf i 1999, havde i alt 9 076 eller 47,1 pct. mindst én tidligere frihedsstraf i den forudgående 5-årsperiode, mens 52,9 ikke havde en tidligere frihedsstraf i den tilsvarende 5-årsperiode. Af personer med straffelovsafgørelse havde 48 pct. tidligere frihedsstraf, og herunder havde ejendomsforbrydelser en andel på 52,2 pct., mens sædelighedsforbrydelser kun havde en andel på 23 pct. For personerne med færdselslovsovertrædelser i 1999 var andelen med tidligere frihedsstraf 41,6 pct. mens den var 54 pct. for overtrædere af særlovene, jf. oversigtstabel 1.19.

Oversigtstabel 1.19

Personer i 1999 og 1998 med tidligere frihedsstraf

Overtrædelsesart i tællingsåret	1999			1998		
	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf
			pct.			pct.
Personer i alt	19 268	9 076	47,1	19.368	9299	48,0
Straffeloven	14 064	6 770	48,1	14 201	7 044	49,6
Sædelighedsforbr.	271	63	23,2	226	46	20,3
Voldsforbr.	4 262	1 818	42,7	4 127	1 761	42,7
Ejendomsforbr.	8 525	4 453	52,2	8 839	4 784	54,1
Andre straffelovsforbr.	1 006	436	43,3	1 009	453	44,9
Færdselsloven	4 079	1 698	41,6	4 013	1 606	40,0
Særlove	1 125	608	54,0	1 154	649	56,2

60 pct. med ubetinget frihedsstraf i 1999 havde tidl. frihedsstraf

75 pct. af de 9.076 personer, som havde tidligere frihedsstraf, havde fået en ubetinget frihedsstraf i 1999. Næsten 60 pct. af de i alt 11.434 personer med ubetinget frihedsstraf i 1999 havde en tidligere frihedsstraf. For de 7.834 personer, der blev idømt betinget frihedsstraf i 1999 lå andelen med tidligere frihedsstraf på knapt 30 pct., dvs. kun halvt så højt, som for personer med ubetinget frihedsstraf, jf. oversigtstabel 1.20.

Oversigtstabel 1.20

Personer med tidligere frihedsstraf efter afgørelsestype 1999 og 1998

Afgørelse i tællingsåret	1999			1998		
	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf
			pct.			pct.
Personer i alt	19 268	9 076	47,1	19 368	9 299	48,0
Ubetinget frihedsstraf	11 434	6 777	59,3	11 666	6 960	59,7
Ubetinget dom alene	10 340	6 140	59,4	10 576	6 337	59,9
Ubetinget og bøde	307	168	54,7	302	148	49,0
Betinget frihedsstraf	7 834	2 299	29,3	7 702	2 339	30,4
Betinget dom alene	5 856	1 735	29,6	5 723	1 772	31,0
Betinget dom og bøde	1 157	316	27,3	1 283	342	26,7

Færre kvinder havde tidligere frihedsstraf

Knapt halvdelen af mændene med frihedsstraf i 1999, havde også en tidligere frihedsstraf i perioden 1999-1994, mens dette kun var tilfældet for knapt 30 pct. af kvinderne.

Det samlede antal personer med tidligere frihedsstraf fordelte sig næsten ligeligt med den ene halvdel under 30 år og den anden halvdel over 30 år. I aldersgruppen 20-39 år havde mere end halvdelen af personerne med frihedsstraf i 1999 én eller flere tidligere frihedsstraffe, og herunder havde aldersgruppen 25-29 år den højeste andel, hvor næsten 60 pct. havde tidligere frihedsstraf. Aldersgrupperne over 50 år og de 15-19-årige lå væsentlig lavere med henholdsvis 27 og 30 pct. med tidligere frihedsstraf, jf. oversigtstabel 1.21.

Højeste procentandel med tidl. frihedsstraf i byområderne

De egentlige byområder som København og Frederiksberg kommuner samt De 5 største byer (Århus, Odense, Ålborg, Randers og Esbjerg) havde den højeste gennemsnitlige procentandel med tidligere frihedsstraf på lidt over 50 pct., mens den laveste gennemsnitlige procentandel på knapt 43 pct. lå i Øvrige kommuner, dvs. de egentlige landkommuner.

Oversigtstabel 1.21

Personer med tidligere frihedsstraf efter alder 1999 og 1998

	1999			1998		
	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf pct.	I alt med frihedsstraf	Med tidl. frihedsstraf	Andel med tidl. frihedsstraf pct.
Afgørelser i alt	19 268	9 076	47,1	19 368	9 299	48,0
Mænd	17 135	8 445	49,3	17 295	8 643	50,0
Kvinder	2 133	631	29,6	2 073	656	31,6
Aldersgrupper						
15-19 år	2 044	555	27,2	2 084	628	30,1
20-24 år	3 635	1 953	53,7	3 767	2077	55,1
25-29 år	3 305	1 945	58,9	3 333	1994	59,8
30-39 år	5 529	2 894	52,3	5 643	2998	53,1
40-49 år	3 139	1 278	40,7	2 977	1186	39,8
50- år	1 616	451	27,9	1 564	416	26,6

Procentandelen med tidligere frihedsstraf varierede endvidere indenfor de forskellige overtrædelser, således lå procentandelen med tidligere frihedsstraf væsentligt over gennemsnittet for andre særlove i de egentlige byområder (hhv. 61,2 og 63,1 pct. og som bl.a. omfatter narkokriminalitet), jf. oversigtstabel 1.22.

Oversigtstabel 1.22

Personer med tidligere frihedsstraf efter bopælskommune i 1999

	Hele landet	København og Frederiksberg komm.	Øvrige komm. i Hovedstadsomr.	De fem største byer	Komm. med over 10.000 indbygg.	Øvrige komm.
	antal					
Pers. med frihedsstraf 1998	19 368	2 891	1 644	3 316	5 649	5 642
Pers. med frihedsstraf 1999	19 268	2 891	1 280	2 620	4 224	3 505
procentandel med tidl. frihedsstraf						
I alt 1999	47,1	50,8	43,9	50,7	48,6	42,7
Straffeloven	48,1	51,0	46,4	51,0	51,0	41,4
Sædelighedsforbr.	23,2	24,2	44,0	25,9	24,7	13,0
Voldsforbr.	42,7	42,5	42,3	43,2	44,7	40,4
Ejendomsforbr.	52,2	56,0	48,6	57,1	55,6	43,2
Andre straffelovsforbr.	43,3	44,2	44,9	39,9	48,0	39,5
Færdselsloven	41,6	39,6	30,6	44,1	38,9	44,4
Særlove	54,0	61,2	46,2	63,6	50,9	47,4

Anm. Ekskl. bopælskommune uoplyst

Over 68 pct. havde en frihedsstraf inden for de seneste 2 år

Over totrediedel af personerne med tidligere frihedsstraf, havde fået en tidligere frihedsstraf inden for de seneste 2 år før den seneste frihedsstraf i 1999 - svarende til knapt 33 pct. af de 19.268 personer med frihedsstraf i 1999. 40 pct. af personerne med tidligere frihedsstraf havde modtaget en tidligere frihedsstraf indenfor ét år

Oversigtstabel 1.23

Tiden fra frihedsstraffen i 1999 til seneste tidligere frihedsstraf

	I alt	Under 1 år før	1-2 år før	2-3 år før	3-4 år før	4-5 år før
	antal					
Pers. m. tidl. frihedsstraf 1998	9 299	3 737	2 601	1 355	922	684
Pers. m. tidl. frihedsstraf 1999	9 076	3 631	2 583	1 369	831	662
pct.						
I alt 1999	100	40,0	28,5	15,1	9,2	7,3
Straffeloven	100	41,1	29,0	14,7	8,5	6,6
Sædelighedsforbr.	100	27,0	19,0	17,5	31,7	4,8
Voldsforbr.	100	39,5	28,2	15,4	8,5	8,4
Ejendomsforbr.	100	42,7	29,8	13,6	8,0	5,8
Andre straffelovsforbr.	100	34,2	25,7	22,5	10,8	6,9
Færdselsloven	100	33,0	26,1	17,9	12,1	10,9
Særlove.....	100	47,0	28,5	11,3	7,9	5,3

før seneste frihedsstraf i 1999 og knapt 30 pct. mellem 1 og 2 år før. Ca. en trediedel havde fået den tidligere frihedsstraf mere end 2 år før frihedsstraffen i 1999, jf. oversigtstabel 1.23.

40 pct. havde kun én tidligere frihedsstraf

Af de i alt 9.076 personer i 1999 med tidligere frihedsstraf havde 40 pct. eller 3.680 kun én tidligere frihedsstraf, og knapt halvdelen af disse personer var i 1999 dømt for ejendomsforbrydelser. Under 10 pct. havde mere end 5 tidligere frihedsstraffe, og kun 86 personer havde mere end 10 tidligere frihedsstraffe, dog havde næsten 14 pct. af personerne med frihedsstraf for ejendomsforbrydelser 5 eller flere tidligere frihedsstraffe.

Lidt over 70 pct. af personerne med frihedsstraf for sædelighedsforbrydelse i 1999 havde kun én tidligere frihedsstraf, mens dette kun var tilfældet for ca. 35 pct. af personer med frihedsstraf for ejendomsforbrydelser eller overtrædelse af særlove, jf. oversigtstabel 1.24.

Oversigtstabel 1.24

Antallet af tidligere frihedsstraffe i 1999-1994

	antal				
	I alt	1 gang	2-5 gang	5-10 gange	11 el. flere
Pers. m. tidl. frihedsstraf 1998	9 299	3 756	4 723	734	86
Pers. m. tidl. frihedsstraf 1999	9 076	3 680	4 573	737	86
	pct.				
I alt 1999	100	40,1	50,4	8,1	0,9
Straffeloven	100	38,8	50,3	9,3	1,2
Sædelighedsforbr.	100	71,4	27,0	1,6	-
Voldsforbr.	100	44,2	49,9	5,6	0,3
Ejendomsforbr.	100	35,3	51,0	12,1	1,6
Andre straffelovsforbr.	100	48,4	48,4	3,0	0,2
Færdselsloven	100	49,3	48,6	2,1	-
Særlove	100	34,9	55,8	8,2	1,2

Knapt 75 pct. med frihedsstraf for ejendomsforbr. havde tidl. frihedsstraf

Næsten trefjerdedel af personerne med tidligere frihedsstraf, som fik dom til frihedsstraf for ejendomsforbrydelse i 1999, havde også tidligere fået en dom til frihedsstraf for en el. flere ejendomsforbrydelser. Tilsvarende havde to trediedel af de frihedsdømte færdselslovsovertrædere også en tidligere frihedsstraf for færdselslovsovertrædelse. For personerne med frihedsstraf for voldsforbrydelse i 1999, havde noget under halvdelen af personerne også en tidligere frihedsstraf for voldsforbrydelse, jf. oversigtstabel 1.25.

Oversigtstabel 1.25

Personer med tidligere frihedsstraf efter overtrædelsen i 1999 og ved seneste tidligere frihedsstraf 1999-1994

Seneste overtrædelsesart i tællingsåret 1999	Personer i alt	Seneste tidligere frihedsstraf						
		Straffelov				Færdselsloven	Særlove	
		I alt	Sædelighedsforbr.	Voldsforbr.	Ejendomsforbr.			Andre straffel.
Personer i alt	9 076	6 984	68	1 791	4 779	346	1 577	515
Straffeloven	6 770	6 013	52	1 525	4 192	244	426	331
Sædelighedsforbr.	63	50	24	11	14	1	6	7
Voldsforbr.	1 818	1 583	12	797	704	70	147	88
Ejendomsforbr.	4 453	4 031	14	617	3 267	133	229	193
Andre straffelovsforbr. ...	436	349	2	100	207	40	44	43
Færdselsloven	1 698	550	10	171	316	53	1 110	38
Særlove	608	421	6	95	271	49	41	146

Mere detaljerede tabeller om tidligere kriminalitet findes i tabelafsnit 5 (tabel 5.1-5.6).

1.4 Retternes virksomhed

Oversigtstabel 1.26

Retternes virksomhed 1989–1999

	Straffesager	Civile sager	Fogedforretninger	Tinglysningsforretninger	Konkurs- og likvidationsboer	Andre sager ved foged- og skifteretter
1989	96 115	202 416	619 158	1 593 625	14 622	97 775
1990	98 791	167 566	584 739	1 520 057	14 401	103 444
1991	89 557	155 518	485 090	1 617 274	15 944	103 461
1992	91 179	146 255	435 663	1 732 858	16 640	104 668
1993	85 409	130 971	398 800	2 319 252	18 494	106 538
1994	92 986	114 463	296 059	3 845 243	15 704	106 389
1995	93 087	106 395	292 338	2 650 373	12 718	107 157
1996	84 475	100 535	257 026	3 126 012	10 067	110 526
1997	87 208	102 300	243 178	3 167 446	9 688	106 911
1998	87 815	104 631	267 234	3 695 544	9 996	105 011
1999	85 775	111 242	254 001	3 267 404	9 071	110 448

Straffesager

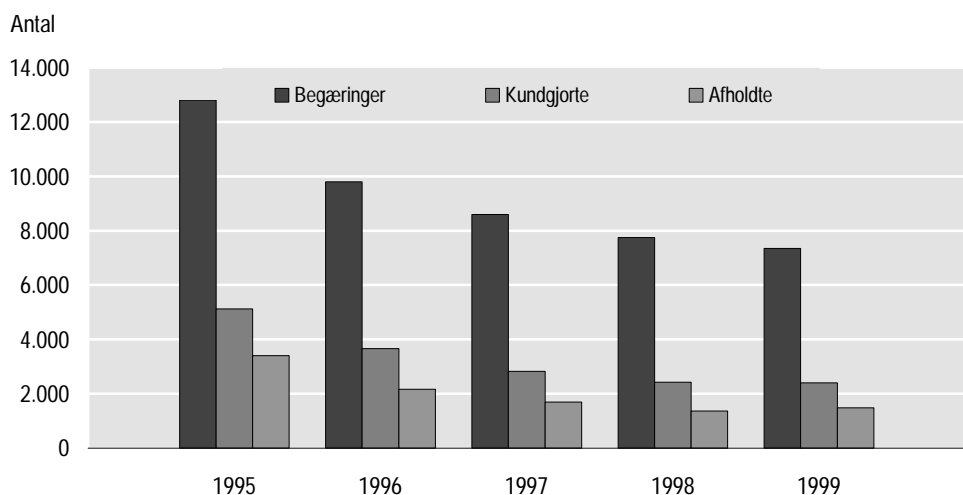
Det samlede antal straffesager ved domstolene var 85.775 i 1999, hvilket er en nedgang på 2,3 pct. i forhold til 1998. Fra 1995–1999 sluttedes i alt ca. 87.700 sager gnsntl. årlig. I de enkelte år var antallet henholdsvis 93.100, 84.500, 87.200, 87.800 og 85.800.

Civile retssager

I 1999 behandlede 111.242 civile retssager, hvilket er en stigning på 6 pct. i forhold til året før. Efter en årrække med færre civile retssager er udviklingen vendt til stigning for denne type retssager. Langt de fleste civile sager, nemlig 86 pct., er almindelige sager. Antallet af disse sager var 87.453 i 1998 og 95.272 i 1999 hvilket er en stigning på 9 pct. Boligsager er optalt til 6.723 i 1999 mod 7.240 i 1998, et fald på 7 pct. Der blev behandlet 4.325 ægteskabssager i 1999 mod 4.178 i året tidligere. Faderskabssager er faldet med 14 pct. Antallet er 1.782 i 1999 mod 2.077 i 1998. På grund af systemændringer ved domstolene har det ikke været muligt at fordele sagerne efter udfald.

Figur 1.3

Afholdte, kundgjorte og begærede tvangsauktioner

Fogedforretninger

Fogedforretninger, hvortil også auktioner er medregnet, viser en nedgang i 1999, hvor antallet er 254.001, dvs. et fald på 5 pct. i forhold til året før. Langt de fleste fogedforretninger er begæringer om udlæg, for hvilke der i 1999 var et fald på knap 6 pct. sammenlignet med 1998. Antal tvangsauktioner over fast ejendom er i 1999 optalt til 1.488 og dette er en stigning på 9 pct. sammenlignet med 1998, hvor antallet var 1.361. Antallet af afholdte tvangsauktioner svarer til 20 pct. af antal begærede tvangsauktioner.

26 - Kriminalitets udviklingen

Tinglysninger

I 1999 er antal tinglysningsforretninger 3.267.404, hvilket er en nedgang på 12 pct. sammenlignet med 1998. Retskredsene har ændrede systemer i tinglysningen. Tinglyste pantebreve i fast ejendom var 650.000 i 1999 mod 707.800 i 1998, og det svarer til et fald på 8 pct.

2. Statistikens grundbegreber og kilder

Statistik siden 1832

Der er udarbejdet kriminalstatistik i Danmark siden 1832, og retsplejestatistik siden 1863. For begge statistikområders vedkommende er der i årenes løb foretaget en række ændringer i såvel indsamling som bearbejdning.

I nyere tid er oprettelsen af det centrale kriminalregister pr. 1. januar 1979 en væsentlig ændring. Ændringen betød en udvidelse af populationen samt en individualisering af statistikken. En mere udførlig beskrivelse af disse ændringer er beskrevet i Kriminalstatistik 1979 og 1980.

I januar 1990 oprettedes rigspolitiets anmeldelsesregister, hvorfra Danmarks Statistik siden både kvartalsvis og årligt har modtaget registerudtræk, i modsætning til de tidligere månedlige papirkopier af politiets anmeldelsesrapporter. Ændringen medførte et statistikbrud, som er omtalt i Kriminalstatistik 1990.

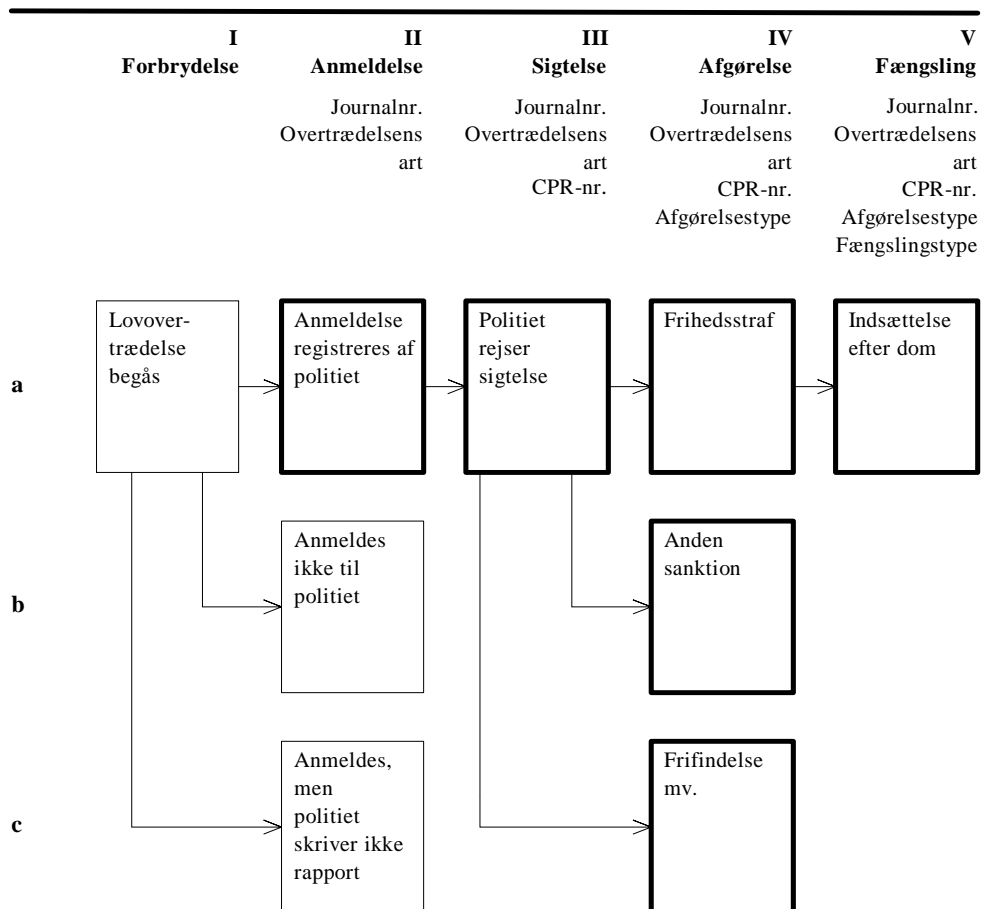
2.1 Kriminalstatistikken

Kriminalstatistikken opgør overtrædelser af straffeloven og særlovene (inkl. færdselsloven) i Danmark - eksklusiv Færøerne og Grønland.

Hovedområder

Kriminalstatistikken opdeles i en række hovedområder efter de centrale administrative hændelser i forløbet fra lovovertrædelse til afgørelse eller sanktion, samt

Oversigt over kriminalstatistikens områder

Figur 2.1 viser i forenklet form sammenhængen og indholdet i statistikområderne.

om der er tale om en sags- eller personorienteret opgørelse. Traditionelt er der tale om følgende kriminalstatistikområder:

- I. anmeldelsesstatistik
- II. sigtelsesstatistik
- III. afgørelsesstatistik
- IV. fængslingsstatistik

I. Forbrydelse

Hvis der begås en forbrydelse, dvs. en overtrædelse af enten straffeloven eller særlovene, herunder færdselsloven, kan der ske følgende:

- a. Lovovertrædelsen anmeldes og registreres hos politiet.
- b. Lovovertrædelsen anmeldes ikke, enten fordi overtrædelsen ikke er blevet opdaget, eller fordi de personer der har opdaget overtrædelsen, ikke mener det er nødvendigt at anmelde overtrædelsen, eksempelvis fordi det skønnes, at sandsynligheden for opklaring er lav i det konkrete tilfælde.
- c. Lovovertrædelsen anmeldes til politiet; men politiet registrerer ikke anmeldelsen, da det vurderes at overtrædelsen er af mindre betydning.

De overtrædelser, der er beskrevet under punkterne b. og c, betegnes normalt som *den skjulte kriminalitet* (mørketallet). Der foretages med jævne mellemrum undersøgelser for at bestemme den skjulte kriminalitet eller mørketallet, fx i forbindelse med offerundersøgelser, hvor der både kan stilles spørgsmål om anmeldte og *ikke anmeldte* forbrydelser (se bl.a. Levevilkår i Danmark, Danmarks Statistik 1997).

II. Anmeldelse

Det er alene den anmeldte og registrerede kriminalitet, der er nævnt under punkt II.a., der behandles i dette hæfte. Danmarks Statistik modtager fra og med 1990 hvert kvartal et udtræk fra Rigspolitiets anmeldelsesregister, for anmeldelser af samtlige overtrædelser af straffeloven, og særlove med undtagelse af færdselsloven og visse færdselslovslignende særlove. Udtrækket indeholder bl.a. journalnummer, der i kodeform angiver overtrædelsens art.

III. Sigtelse

I forbindelse med politiets efterforskning af en anmeldelse kan der rejses sigtelse. Efter fuldført efterforskning kan sagen enten henlægges eller sigtelsen kan bibeholdes. Politiet registrerer sigtelserne i det centrale kriminalregister med tilsvarende oplysninger som i anmeldelsesregisteret tillige med personnummer eller virksomhedsnummer. Hvis en sigtelse indeholder flere forhold, samles disse til en sag, i hvilken der udpeges en hovedsigtelse. Sigtelser opgøres for nærværende kun i anmeldelsesstatistikken, hvor der kan være rejst sigtelse til en anmeldelse.

IV. Afgørelse

Når der er rejst sigtelse, vil der blive truffet en afgørelse enten af anklagemyndigheden eller ved en domstol. Denne afgørelse registreres ligeledes i det centrale kriminalregister med oplysninger om sags- og personidentifikation, overtrædelsens art, afgørelsestype og afgørelsens konkrete indhold. Statistikken om afgørelser omfatter alle afgørelser for overtrædelse af straffeloven og lov om euforiserende stoffer. For andre love indgår alle afgørelser med enkelte undtagelser, hvoraf den vigtigste er, at mindre bøder som hovedregel ikke indgår.

V. Fængsling

Hvis en afgørelse medfører en indsættelse, registreres det ligeledes i det centrale kriminalregister med angivelse af fængselstype. Statistikken omfatter indtil videre indsættelse til afsoning, anholdelser og varetægtsfængslinger.

2.2 Begreber og metode i kriminalstatistikken

Anmeldelser

Anmeldelse

En anmeldelse er en lovovertrædelse, der anmeldes til eller på anden måde er kommet til politiets kundskab. Det, der tælles i statistikken, er antallet af forhold. En lovovertrædelse, der begås af flere personer i forening, registreres som én anmeldelse.

Anmeldelse med sigtelse

Fra og med 1998 er betegnelserne 'opklaring' eller 'opklaringsprocent' blevet erstattet med '*anmeldelse med sigtelse*' eller '*sigtelsesprocent*'. Baggrunden er, at siden 1979 er en anmeldelse statistisk set blevet betragtet som opklaret, allerede når der var *rejst sigtelse* i sagen og før politiets efterforskning var afsluttet, dvs. at sagen ikke behøver at være opklaret. Betegnelsen 'anmeldelse med sigtelse' dækker derfor bedre de faktiske forhold og giver ikke på samme måde anledning til misforståelser.

Afgørelser

Afgørelse

Afgørelser kan træffes både af anklagemyndigheden og ved en domstol. Afgørelsen kan bestå i anklagemyndighedens beslutning om at opgive at rejse tiltale, bestemte former for tiltalefrafald, udstedelse af bøder og advarsler og om afgørelser truffet i retten i form af idømmelse af frihedsstraf, bøder og advarsler, samt tiltalefrafald med vilkår og frifindelser.

Forhold

En afgørelse kan bestå af ét eller flere forhold. Er der tale om ét forhold omtales det i statistikken som en 'solosag', hvor der er tale om flere forhold, vil man tale om et sagskompleks bestående af et *hovedforhold* og et eller flere *biforhold* (konfererende sager). Hovedforholdet vil være det forhold, der karakteriserer afgørelsen i tabellerne, mens biforhold kun indgår i tabeller med afgjorte forhold.

Frihedsstraf

Frihedsstraf idømmes af en domstol og kan være enten være ubetinget eller betinget fængsel eller hæfte, hvor den ubetingede frihedsstraf skal afsones, mens den betingede kun ved yderligere kriminalitet. – I nogle tilfælde afsiges de såkaldte kombinerede domme, som vil kunne bestå af både en ubetinget og en betinget strafdel. Hæfte kan idømmes fra 7 dage til 6 måneder, mens fængsel kan idømmes fra 30 dage til 16 år eller på livstid. Ved afsoning af hæftestraf har den dømte særlige rettigheder i forhold til afsonere af fængselsstraf

Personer

Opgøres som antallet af forskellige personer, der i løbet af tællingsåret har fået én eller flere afgørelser. De personer, der har modtaget 2 eller flere afgørelser indgår kun én gang i personstatistikken, idet kun overtrædelsen med den alvorligste afgørelse opgøres.

Sigtelse

En sigtelse er en mistanke om et strafbart forhold fremsat af politiet. Hvornår en person anses for sigtet afhænger af styrken af den mistanke, der rettes mod den pågældende. Når en person er sigtet, træder reglerne i retsplejelovens kapitel 66 om sigtedes og hans forsvar og kapitel 68 om afhøring i kraft. Hvis en person samtidig sigtes for flere forhold, samles disse til én sag, i hvilken der udpeges en hovedsigtelse. Ved senere retshandlinger behandles forholdene i en samlet sag.

Skyldige

Personer betragtes som skyldige, hvis sigtelsen afgøres med frihedsstraf (ubetinget el. betinget), bødeafgørelse eller tiltalefrafald. Derudover er personen fundet skyl-

dig, hvis personen a) får tiltale undladt - bortset fra tiltale undladt i henhold til retsplejelovens § 721, stk.1, nr.2 - eller b) har modtaget anden afgørelse, *dog ikke frifindelse*.

Ikke skyldige

Personer betragtes som ikke-skyldige, når sigtelsen fører til frifindelse eller hvis tiltale undlades efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr.2 (dvs. at de foreliggende beviser for at den sigtede har gjort sig skyldig i en strafbar handling ikke er holdbare, og at videre efterforskning ikke vil føre til, at den sigtede findes skyldig).

Tidligere kriminalitet

Personer med tidligere kriminalitet er opgjort som de personer, der i det aktuelle tællingsår har modtaget en dom til frihedsstraf, og som også har modtaget én eller flere domme til frihedsstraf i den forudgående 5-årsperiode.

Kilder

Rigspolitiets anmeldelsesregister

Siden 1. januar 1990 har rigspolitichefen ført rigspolitiets anmeldelsesregister, hvorfra der er leveret kvartalsvise og årlige udtræk med anmeldelser af straffelovs-overtrædelser og overtrædelser af visse særlove (ekskl. færdselsloven). Endvidere indeholder udtrækkene oplysninger om anmeldelser, hvor der er rejst sigtelse.

Rigspolitiets anmeldelsesregister, er et sagsregister med identifikation af den enkelte sag i form af et,

- journalnummer, som giver mulighed for, at en sag kan følges videre gennem retssystemet over sigtelse og afgørelse til eventuel sanktion og afsoning.

Det centrale kriminalregister

I henhold til justitsministeriets forskrifter af 28. december 1979 fører rigspolitichefen et centralt kriminalregister. Dette register danner med virkning fra 1. januar 1979 grundlaget for statistikken vedrørende sigtelser, afgørelser og fængslinger og afløser de hidtidige indberetninger fra politiet, statsadvokaterne, retterne, strafferegistrene samt Direktoratet for Kriminalforsorgen.

I det centrale kriminalregister anvendes to identifikationssystemer, nemlig:

- journalnummer, som giver mulighed for, at en sag kan følges gennem retssystemet fra anmeldelse over sigtelse og afgørelse til eventuel sanktion og afsoning.
- personnummeret, der giver mulighed for at sammenkoble flere sager på samme person, samt at følge personer over flere år.

Kriminalstatistikregisteret

Udtrækket fra det centrale kriminalregister bearbejdes i Danmarks Statistik med henblik på at skabe et konsistent statistikorienteret register. Behandlingen af registerudtrækket i Danmarks Statistik kan sammenfattes i tre hovedpunkter:

- Fejlsøgning for logiske fejl (kvalitetscheck af data).
- Sammenstilling af enkeltrecords, der vedrører samme sag. Som eksempler kan nævnes, at der i de sager, hvor der er flere sigtelser, vælges en hovedsigtelse, at der ved sager, hvor der er flere afgørelser (fx flere retsinstanser), kun medregnes den ene, samt at i sager, hvor der forekommer flere indsættelser (fx genindsættelser), regnes disse kun for én.
- Dannelse af en række oplysninger til statistikegnede variable.

Resultatet af denne behandling er et statistikregister – kriminalstatistikregisteret – der danner grundlag for de offentliggjorte tabeller. Som opgørelsesenhed er – hvor intet andet er anført – anvendt en »sagsperson«, som dannes hver gang, man har en sag og en person. Sager med flere personer splittes således op i en sagsperson for

hver person, mens der tilsvarende vil findes en sagsperson for hver sag, hvis en person har flere sager.

2.3 Retsplejestatistik

Efter udgangen af hvert kalenderår indsender Justitsministeriet årsstatistik til Danmarks Statistik.

Opgørelserne er sager behandlet ved domstolene. Det drejer sig om civile retssager, hvilket er sager med økonomisk værdi, boligsager, ægteskabssager, faderskabssager, fogedforretninger og forskellige former for auktion over fast ejendom og løsøre. Afgørelserne i straffesager opdeles på sagskategorier.

